

Силабус освітнього компонента

Програма навчальної дисципліни

Розслідування, облік та аналіз нещасних випадків, професійних захворювань та аварій

Шифр та назва спеціальності
263 – Цивільна безпека

Інститут
ННІ механічної інженерії і транспорту (МІТ)

Освітня програма
Охорона праці

Кафедра
Безпека праці та навколишнього середовища
(144)

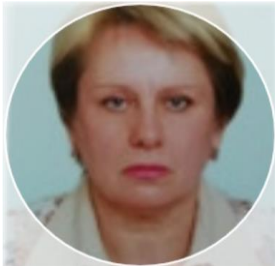
Рівень освіти
Бакалавр

Тип дисципліни
Спеціальна (фахова), Обов'язкова

Семестр
5

Мова викладання
Українська

Викладачі, розробники

Кузьменко Олена Олексіївна

Olena.Kuzmenko@khpі.edu.ua

Кандидат технічних наук, старший науковий співробітник, доцент кафедри «Безпека праці та навколишнього середовища»

Авторка понад 120 наукових і навчально-методичних публікацій.

Курси: «Розслідування, облік та аналіз нещасних випадків, професійних захворювань та аварій», «Державне соціальне страхування від нещасних випадків на виробництві», «Основи професійної безпеки та здоров'я людини»

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](#)

Загальна інформація

Анотація

Курс «Розслідування, облік та аналіз нещасних випадків, професійних захворювань та аварій» вивчає законодавчу та нормативну базу щодо розслідування, обліку і аналізу нещасних випадків, професійних захворювань та аварій в Україні; порядок розслідування нещасних випадків і професійних захворювань комісією підприємства або спеціальною комісією, яка створюється Держпрацею для розслідування групових або смертельних випадків; права і обов'язки роботодавця при розслідуванні; причини виробничого травматизму і професійних захворювань; методи аналізу виробничого травматизму тощо.

Мета та цілі дисципліни

Формування у майбутніх фахівців необхідного в їх подальшій професійній діяльності рівня знань, навичок та умінь з питань розслідування, обліку і аналізу нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві.

Формат занять

Лекції, практичні роботи, самостійна робота, консультації. Підсумковий контроль – залік.

Компетентності

ЗК 8. Здатність працювати як в команді, так і автономно.

ЗК 9. Навики здійснення безпечної діяльності.

СК 1. Усвідомлення функцій держави, форм реалізації цих функцій, правових основ цивільного захисту, охорони праці; дотримання основних принципів здійснення цивільного захисту та державної політики з питань охорони праці.

СК 2. Здатність оперувати термінами та визначеннями понять у сфері цивільного захисту, охорони праці; основними положеннями, вимог та правил стосовно проведення моніторингу, організування та впровадження заходів щодо запобігання, ліквідування надзвичайних ситуацій.

СК 8. Здатність до аналізу й оцінювання потенційної небезпеки об'єктів, технологічних процесів та виробничого устаткування для людини й навколишнього середовища.

СК 10. Здатність обґрунтовувати та розробляти заходи, спрямовані на запобігання виникненню надзвичайних ситуацій, захист населення і територій від надзвичайних ситуацій, забезпечення безпечної праці та запобігання виникненню нещасних випадків і професійних захворювань.

Результати навчання

РН 3. Аналізувати суспільні явища й процеси на рівні, необхідному для професійної діяльності, знати нормативно-правові засади забезпечення цивільного захисту, охорони праці, питання нормативного регулювання забезпечення заходів у сфері цивільного захисту та техногенної безпеки об'єктів і територій.

РН 4. Застосовувати отримані знання правових основ цивільного захисту, охорони праці у практичній діяльності.

РН 8. Передбачати екологічно-збалансовану діяльність, необхідний рівень індивідуальної безпеки та психічного здоров'я у разі виникнення типових небезпечних подій.

РН 11. Визначати фізичні, хімічні, біологічні та психофізіологічні шкідливі виробничі чинники та аналізувати безпечність виробничого устаткування.

РН 14. Ідентифікувати небезпеки та можливі їх джерела, оцінювати ймовірність виникнення небезпечних подій та їх наслідки.

РН 19. Аналізувати і обґрунтовувати інженерно-технічні та організаційні заходи щодо цивільного захисту, техногенної та промислової безпеки на об'єктах та територіях.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 120 год. (4 кредитів ECTS): лекції – 32 год., практичні роботи – 16 год., самостійна робота – 72 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Для успішного проходження курсу необхідно мати знання та практичні навички з наступних дисциплін: Вступ до фаху, Основи інженерної підготовки, Теорія ризиків, Гігієна праці, Системний та математичний аналіз, Програмні засоби обробки інформації в охорони праці, Пожежна безпека виробництв, Електротехніка, електроніка та мікропроцесорна техніка.

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Дисципліна «Розслідування, облік та аналіз нещасних випадків, професійних захворювань та аварій» вивчається шляхом розкриття сутності теми на лекціях і практичних заняттях та під час самостійної роботи. Наприкінці семестру проводиться перевірка засвоєного матеріалу шляхом

відповідей на тестові запитання.. На практичних заняттях використовуються ігрові методи, акцентується увага на застосуванні інформаційних технологій.

Під час занятій використовується також:

- пояснювально-ілюстративний метод, коли студенти одержують знання з законодавчих документів, учбової або методичної літератури, сприймаючи і осмислюючи надані положення, визначення, факти, висновки;
 - репродуктивний метод (репродукція – відтворення), коли розглядаються певні ситуації і виконуються відповідні різноманітні завдання за інструкціями, приписаннями, правилами згідно приведеним зразкам для аналогічних ситуацій, що дозволяє сформувати знання, навички і вміння у студентів, а також опанувати основні розумові операції (аналіз, синтез, узагальнення, перенос, класифікацію).
 - дослідницький метод, коли проводиться порівняльний аналіз законодавчих документів в різних редакціях, спостерігаються відмінності і робляться самостійні висновки щодо змін в політиці держави у сфері розслідування нещасних випадків на виробництві.
- Навчальні матеріали доступні студентам через OneNote Class Notebook.

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1. Вступ. Законодавча та нормативна база України з розслідування нещасних випадків.

Тема 2. Міжнародний досвід організації розслідування, обліку і аналізу нещасних випадків, професійних захворювань та аварій.

Тема 3. Класифікація травм. Класифікація нещасних випадків по зв'язку з виробництвом і винністю.

Тема 4. Організація розслідування нещасних випадків та гострих професійних захворювань і отруєнь на виробництві. Спеціальні розслідування.

Тема 5. Процедура проведення розслідування нещасних випадків та/або гострих професійних захворювань (отруєнь).

Тема 6. Порядок складення санітарно-гігієнічних характеристик умов праці.

Тема 7. Розслідування аварій на виробництві.

Тема 8. Контроль, облік і звітність щодо нещасних випадків, гострих професійних захворювань (отруєнь), аварій.

Теми практичних занять

Тема 1. Вивчення змісту актів за формами Н-1 та Н-Н.

Тема 2. Навчання з охорони праці. Види інструктажів. Розподіл травм за ступенем тяжкості. Класифікація причин нещасних випадків, видів подій і обладнання, що призвели до нещасного випадку.

Тема 3. Порядок проведення розслідування нещасного випадку на виробництві. Розслідування нещасного випадку з робітником-верстатником.

Тема 4. Процедура проведення спеціального розслідування комісією, яка створена за наказом Держпраці. Розслідування нещасного випадку з робітником-слюсарем.

Тема 5. Функціональні обов'язки посадових осіб. Розслідування нещасного випадку з ковалем-штампувальником.

Тема 6. Рекомендації щодо розслідування нещасних випадків. Розслідування нещасного випадку з лаборантом хімічної лабораторії.

Тема 7. Судово-технічна експертиза з охорони праці.

Тема 8. Методи дослідження виробничого травматизму.

Теми лабораторних робіт

Лабораторні роботи в рамках дисципліни не передбачені.

Самостійна робота

Студентам рекомендуються додаткові матеріали для самостійного вивчення та аналізу тем і питань, які не розглядаються на заняттях. Самостійна робота включає також опрацювання лекційного матеріалу, підготовку до практичних занять, виконання індивідуального завдання – написання реферату на задану тему з пошуком джерел необхідної інформації і обґрунтуванням зроблених висновків.

Література та навчальні матеріали

Основна література:

1. Порядок розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві. – Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 17.04.2019 р. № 337 зі змінами. /https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwie9LTGmM_7AhWMzosKHbqrAS8QFnoECA8QAQ&url=https%3A%2F%2Fzakon.rada.gov.ua%2Fgo%2F337-2019-%25D0%25BF&usg=AOvVaw0zqOISL6XtCpMxyx8pBzv0
2. Положення про порядок розслідування нещасних випадків, що сталися із здобувачами освіти під час освітнього процесу. – Затвердж. наказом Міністерства освіти та науки України від 16.05.2019 р. № 659. /https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwiji2tSImc_7AhXL-yoKHXrcB4kQFnoECCYQAQ&url=https%3A%2F%2Fzakon.rada.gov.ua%2Fgo%2Fz0612-19&usg=AOvVaw3qmgHf0SkokBosDwiC09Wg
3. Порядок розслідування та облік нещасних випадків не виробничого характеру. – Затверджено постановою Кабінету Міністрів України № 270 від 22 березня 2001 р. /https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwiduNLE2oH9AhWk_7sIHcA0Cx4QFnoECBAQAQ&url=https%3A%2F%2Fzakon.rada.gov.ua%2Fgo%2F270-2001-%25D0%25BF&usg=AOvVaw0RM2UdMgPyXcHCLvhxZPQR
4. Кузьменко О. О., Горбенко В. В., Мезенцева І. О. Методичні вказівки до практичного заняття № 1 «Вивчення змісту актів за формами Н-1 та Н-Н» з курсу «Розслідування, облік та аналіз нещасних випадків, професійних захворювань та аварій» <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/63953>
5. Кузьменко О. О., Горбенко В. В., Мезенцева І. О. Методичні вказівки № 2 «Навчання з охорони праці. Види інструктажів. Розподіл травм за ступенем тяжкості. Класифікація причин нещасних випадків, видів подій і обладнання, що призвели до нещасного випадку» з курсу «Розслідування, облік та аналіз нещасних випадків, професійних захворювань та аварій» <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/63954>
6. Кузьменко О. О., Горбенко В. В., Мезенцева І. О. Методичні вказівки до практичного заняття № 3 «Порядок проведення розслідування нещасного випадку на виробництві. Розслідування нещасного випадку з робітником-верстатником» з курсу «Розслідування, облік та аналіз нещасних випадків, професійних захворювань та аварій» <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/63955>
7. Кузьменко О. О., Горбенко В. В., Мезенцева І. О. Методичні вказівки до практичного заняття № 4 «Процедура проведення розслідування комісією, яка створена за наказом Держпраці. Розслідування нещасного випадку з робітником-слюсарем» з курсу «Розслідування, облік та аналіз нещасних випадків, професійних захворювань та аварій» <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/63956>
8. Кузьменко О. О., Горбенко В. В., Мезенцева І. О. Методичні вказівки до практичного заняття № 5 «Функціональні обов'язки посадових осіб. Розслідування нещасного випадку з ковалем-штампувальником» з курсу «Розслідування, облік та аналіз нещасних випадків, професійних захворювань та аварій» <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/63957>
9. Кузьменко О. О., Горбенко В. В., Мезенцева І. О. Методичні вказівки до практичного заняття № 6. «Рекомендації щодо розслідування нещасних випадків. Розслідування нещасного випадку з лаборантом хімічної лабораторії» з курсу «Розслідування, облік та аналіз нещасних випадків, професійних захворювань та аварій» <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/63958>

10. Кузьменко О. О., Горбенко В. В., Мезенцева І. О. Методичні вказівки до практичного заняття № 7 «Судово-технічна експертиза з охорони праці» з курсу «Розслідування, облік та аналіз нещасних випадків, професійних захворювань та аварій»
<https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/63959>
11. Кузьменко О. О., Горбенко В. В., Мезенцева І. О. Методичні вказівки до практичного заняття № 8 «Методи дослідження виробничого травматизму» з курсу «Розслідування, облік та аналіз нещасних випадків, професійних захворювань та аварій»
<https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/63960>

Додаткова література:

1. «Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці» – Затвердж. наказом Державного комітету України з нагляду за охороною праці від 26.01.2005 № 15, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 15.02.2005 за № 231/10511.
[/https://zakon.rada.gov.ua](https://zakon.rada.gov.ua)
2. Інструкції про встановлення причинного зв'язку смерті з професійним захворюванням (отруєнням) або трудовим каліцтвом. – Затвердж. наказом МОЗ України 15.11.2005 р. № 606.
[/https://zakon.rada.gov.ua](https://zakon.rada.gov.ua)
3. Перелік професійних захворювань – Затвердж. постановою КМУ 08.11.2000 р. № 1662.
https://kodeksy.com.ua/norm_akt/source-%D0%9A%D0%9C%D0%A3/type-%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B0/1662-2000-%D0%BF-08.11.2000.htm
4. Методичні рекомендації "Кодування захворюваності та смертності у відповідності до Міжнародної статистичної класифікації хвороб 10-го перегляду". – Затвердж. наказом МОЗ України 29.08.2008 р. № 503. [/https://zakon.rada.gov.ua](https://zakon.rada.gov.ua)
5. Закон України про охорону праці. – Затвердж. постановою ВРУ від 14.10.1992 р. № 2695-XII зі змінами. <https://zakon.rada.gov.ua>
6. НПАОП 0.00-6.02-11. Деякі питання розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві. – Затвердж. постановою КМУ від 30.11.2011 р. № 1232. <https://zakon.rada.gov.ua>

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл 100 % балів підсумкової оцінки складаються з результатів оцінювання у вигляді заліку (50 %) та поточного оцінювання (50 %). Залік: виконання тестових контрольних робіт по 1-му і 2-му модулям, питання яких включають також теми, що винесені на самостійну роботу. Поточне оцінювання: робота на лекціях (20 %), практичних заняттях (20 %), виконання індивідуального завдання - написання реферату на задану тему (10 %).

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність.

Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

Дата погодження
30.08.2023 р.

Завідувач кафедри
Вячеслав БЕРЕЗУЦЬКИЙ

30.08.2023 р.

Гарант ОП
Людмила ВАСЬКОВЕЦЬ